

Szombati felvétel 2.

Hangfájl: szombat2.wav; időtartam: 1:21:11

Adatközlők: Istók Ágnes (Kákova, 1950.), Istók György (Klészse, 1950 előtt született).

Megjegyzések:

A bizonytalan, illetve nehezen kivehető (elharapott, dűnnyögött) szavak zárójelek között, kérdőjel után állnak.

BFÁ: *Amikor férjhez megy, adnak neki a szülei ezt-azt?*

ÁN: Igen, észrét igen. Észrét.

BFÁ: *És mit szoktak adni?*

ÁN: Hát teritőköt, falravalókot...

GYB: Zsáknak...

ÁN: Zsák (? van) most, igen. Mibe felötözzék, ilyen...

GYB: Egy-két rend, az ingeit.

ÁN: Az ingeit, még régít.

BFÁ: *Abroszt, ilyesmit?*

ÁN: Igen, azt kap mindig. Most, mai világba kapnak butórot... butort es próbálnak...

GYB: Ládát...

ÁN: De akkor régen ládát adtak.

GYB: Ládát, és a lepedőköt külön.

ÁN: S vót két rend lepedő, vót meliket tartották abba a szobába, hol fogadták a vendégeket, s volt...

GYB: A nagyházba.

ÁN: Ugy mondták nagyház, s vótak egy (? rend ott) hol főztek, laktak azok, s inkább régen ott vót az rend, csepibő volt csánva, megfestették...

GYB: Kenderből.

ÁN: Kenderből meg vót festve, s megszótt, másikkal melik vót abba a házba, melik hol fogadták a vendégeket, ott gyapjuból volt mind csak úgy szinessen. Ház, mindig házba vót, s azt inkább lány szótt, mint kivégzette az iskolát télbe, hogy nem ment mezőre, akkor az egész télen egyebet nem csinát, csak varrta az ingeket, napval, s mikor úgy nem vót olyan világosság künn, mert nem vót nyilván, akkor szótt, de inkább úgy ebbe az időbe szótt, aztán varrott. Inkább varrtak nagybótön, mert akkor nem ettek aszonták nálunk feles ételeket, hogy mocskosíssák össze azt a fejér vásznat. S akkor inkább varrtak. Nálunk úgy mondják, náluk es úgy mondják zsiros, de nálunk úgy mondják, feles. S este elmentek guzsalyasba, s mindig fontak. S mindig melikek kisebbek vótunk (? főmentünk) azt egy csepüt, a durvát...

GYB: Ugy vót a csepü, hogy választották el...

ÁN: Mert a kendert mind (? lerágtatták), aztá fogták hogy leléhelték, megmaradott az a hosszuszár, finomszár, s vót az a melik olyan össze vót verve, úgy mondták csepü, azt csepüt fonták kislyányok, s azt kendert fonták a nagyobbak. S gyapjut inkább szokták fonni szülők, mama. Igen, mert ő jobban értett oda, hogy hogy fonja, mert az mindig...

GYB: Vékonyan kell.

ÁN: Vékonyan kell, és mindig egy módon kellett, hogy jöjjön ki szépen, mikor szóttek, legyen igényes, sima, hogy legyen izé. S aztán olyan csepüből adtak (? egy) rendet, hogy felül tett az ágyra es, a falra es, ott hol főzött, s abból a gyapjuból tett abba a házba, hol fogadta a vendégeket. De nem vót csak a terítő, s arra van, melyiket feltették.

GYB: Ilyen lécsér.

ÁN: Lécsér, igen.

GYB: Lécsérnek hiják a hosszú, úgy megkerüte...

ÁN: Megkerütte az egész házat.

GYB: Meg tettek a padra is (?akkor olyan) hosszú padok ott a szélén, az a szobának a szélén volt, és azt is megterítették.

BFÁ: *És pénzt nem kapnak?*

ÁN: Nem, csak akkor (? mondták, hogy) feltelik az asztal, akkor vetnek.

BFÁ: *Jaj akkor a többiek?*

ÁN: Igen, s akkor a szülők külön vetnek. S nálunk akkor régen szoktak, mind csak úgy szóttek kockás serveteket, s édesapának, édesanyának s a tesvéreknek, ő lány, nyírásza, vetett servetet vállikra. Mikor vettek úgy. S mikor anyussa befogadta a lányt, mikor a lányt

béfogadta, mert kétfelé volt a izé, menyekező, lakadalom, volt a lyány házánál, és volt a fiunak a házánál es. S aztá este ment nyirel... keresztapákval, s még melikek jöttek (? mind társak), s még fiatalokkal mentek nyirászájért. S mikor odaértek a nyirászával haza az ap... nyirelnek a házához, akkor kiállott az édesanyja...

GYB: Öreganya, mondja neki... vittek egy...

ÁN: Igen egy fésűjér. S akkor kiállott, felötözve mind csak úgy szépen, csángó viseletbe, még egy kicsi (? giccesen), vót egy ernyő kezibe ugy, letették a székecskét oda szekér mellé, megfogta menyasszonnak a kezit, lelépett a székre, aztán háromszor kellett siriljenek. Táncoltatta anyós a menyit. Háromszor kellett siriljenek ugy (? a helbe). Aztá összepuszilkodtak, s a többik mindig mondták, hogy kerüld meg, csokold meg, s azután is böcsüld meg, mondták a menyasszonnak mindig ott az asszonyok, mert akkor kedvük volt, hogy még (? ijattassanak). S onnét bevitték a menyasszont, mind csak ugy táncolva, sorba, elöl vitték a virágos pácákat, aztán ment a nyirel... hivogatók, merthogy voltak hivogatok... ment a nyirel mellett izé, nyirásza, s aztán mentek izé, s megkerülték az asztalt, s béültették a (? posszogulyba). S (? attól) el voltak ülve, az egyik felől anyuss, másik felől az édesapja. Bevitték közbe az ifjakat, s ott még ültek, s aztán itt kivették a nyirászat, elvitték, hogy levetkeztették abba a ruhákba, melikbe vót egész nap, s akkor ötöztették fel. S akkor fel kellett, anyós adott vót nekije, abba igy kellett lenni, egy inget, egy katrincát, egy ruhát, s aztá azokba az ötözetbe fel kellett készíteni, a nyirászról levették azt a hosszú izét, s kötték föl azt a ruhát a izére.

GYB: Kontyolásozták.

ÁN: Ugy mondták, kontyolásozták. S a izé, a nyirásza akkor az, mert a keresztapák ötöztették fel... Keresztanyák.

GYB: Keresztanyák. Keresztapák nem lehet, hogy bémenjenek.

ÁN: Szerették lenne. Keresztanyák ötöztették föl, s akkor nyirásza adott nekijek mindig egy-egy servetet, vetett az egész keresztanyjának külön külön. S azt az örökké emlék vót, s azt mondta, ettől a kereslyányomtól kaptam, ezt a másik kereslyányomtól kaptam, mindig ugy vót.

BFÁ: *Ha azt mondom, hogy három leány kapott 15.000 eurót, akkor mennyit kaptak, összesen annyit vagy egyenként?*

GYB: Külön kaptak.

ÁN: Külön külön.

ÉKK: De hogy hogy értsük ezt a mondatot?

ÁN: Akkor három leány kapott tizenötöt, akkor mend a hárman együtt kaptak azt a tizenötöt.

GYB: Igen, azt kérdezik.

ÁN: S ha mondja, vót három leány, s mind az egész kapott egy-egy tizenötöt, akkor ki. Igen.

BFÁ: *Ha azt mondom, hogy mindenik kapott tizenötöt, akkor megint?*

ÁN: Az egész egy-egy tizenötöt.

BFÁ: *És azt mondom, hogy az egészen kaptak?*

ÁN: Akkor az egész mend a három egy heett.

BFÁ: *Tehát mondjuk az egyik kapott ötöt...*

ÁN: Igen igen, s mikor esszetették, akkor vót tizenöt.

BFÁ: *És ha azt mondom, hogy két leányt megcsókolt három legény, akkor hány legény volt ott?*

ÁN: De ugy, hogy ne lássák! Akkor az a három legén minden leányt meg kellett csókoljon rendre, hogy ne majd vesszenek esze lyányok azokon.

BFÁ: *Ugyanaz a három legény?*

ÁN: Mind csak a három legény megcsókolta akkor, az a három mindig. De úgy, hogy meg kellett az egyiket es, másikat, mert ha nem, azt ez, hát tégedet jobban szeretlek, ahá tudom én minek csókoltál te meg!

BFÁ: *Ez már nem olyan csintalan, hogy volt egy öregember, volt neki nyolc fia, és a nyolc fiának épített nyolc kabanát, akkor az ott hány, mindegyiknek egy?*

ÁN: Mindeniknek, ha nyócnak nyócat, akkor mind az egésznek egy-egy. Mindeniknek, hogy ne majd veszekedjenek össze, mert aztán még...

BFÁ: *Ez például megtörtént Székelyföldön, hogy egy bácsi nyolc gyereknek nyolc kabanát épített, és kérdezték tőle, mért nem egy nagyot?*

ÁN: Há igen, de akkor feleségek eszezavarodnak, s aztán még gondolkoznak egyébre, és nem nem ugy. Mindig az egész kis ki (? zőjéve).

BFÁ: *És ha azt mondom, hogy hogy három macska fogott öt egeret, akkor öt eger volt összesen?*

ÁN: Mellik bátrabb volt, az fogott többet, s azt akkor másikkak... De nem. Három macska fogott öt egeret...

GYB: Hát ötöt fogott. Nem mondom, hogy mindegyik...

ÁN: Mend a három ott, itt voltak, s akkor azt az ötöt...

BFÁ: *És ha kicsit másképp mondom, mondjuk az állatorvos megkérdi, hogy melyik macska hány egeret fogott? És valaki azt mondja, hogy három macska fogott öt egeret, akkor ugyanaz van, hogy összesen ötöt?*

ÁN: Igen, mindig úgy összesen ötöt, mert nem...

ÉKK: *Azt lehet mondani, hogy három macska is öt egeret fogott?*

ÁN: Nem szokják úgy. Három macska fogott öt egeret, nem.

GYB: Nem ilyen kontextusba. Kijelöl, kérni. Ha valaki mondja, hogy a másik fogott, négy macska tíz egeret, aszongya hogy hát itt es három macska is fogott nekem ötöt.

ÉKK: *Akkor nem jelenti azt, hogy mind a három fogott ötöt-ötöt?*

GYB: Nem, nem.

3. gyűjtő: *És akkor azt hogy lehet mondani, hogy volt egy macska, aki annyira ügyes, hogy három egeret fogott?*

GYB: Három macska fogott a fejenként egy öt egeret.

ÉKK: *Vagy olyan is volt, hogy három macska, hogy is volt?*

ÁN: Három macska volt, s mindig minden fogot egyegygyet, maj úgy jön. Mindenik, úgy külön-külön.

ÉKK: *De akkor itt lehetne, hogy egy-egy macska fogott ötöt?*

ÁN: Mindenik fogott egy-egy ötöt, igen.

ÉKK: *Ezt lehet mondani?*

GYB: Igen.

ÁN: Igen, igen.

BFÁ: *Most jön a húsvét, gondolom készülődik bárányevés, nem?*

GYB: Igen, szokás.

ÁN: Igen, igen, csak én nem csálok, mert én nem szeretem, s akkor nekijek sem készíték. S nem készíttem, nem főztem soha. De attól...

BFÁ: *És ha azt hallom, hogy az asszonyok megfőzték a bárányt, akkor ez jelentheti azt, hogy jön a húsvét, és minden háznál főztek bárányt?*

ÁN: Igen, minden háznál főztek báránt, igen.

BFÁ: *De jelentheti azt is, hogy menyegző lesz, és akkor egy adag bárányt főztek a háznál?*

ÁN: Akkor azt mondja, hogy keresztelés vagy mi, akkor főzött ott annál a háznál főztek báránt. De csak az, melik, kinél volt a keresztelés, csak a főzött. Mások odamentek enni csak.

BFÁ: *De lehet az is, hogy sok volt a szakácsnő?*

GYB: Az asszonyok főztek. Ha sok báránt főztek, s több asszony volt, akkor igen...

ÁN: Nem, de mindig. Főzték, főzték az egész...

BFÁ: *És ha azt mondják... Amit a menyasszony visz magával, az a kelengye...*

GYB: Észre.

ÁN: Észre.

BFÁ: *És ha azt mondom, hogy a lányok megszöttek az észrét, akkor mindegyik a magáét?*

ÁN: Igen, lyány mind... Lyányok szövik az észrét.

BFÁ: *És ha azt mondom, hogy a lányok megszöttek az észrét, jelentheti-e, hogy csak egy lány készül férjhez menni, és akkor ő és a barátnői együtt megcsinálták?*

GYB: Nem, nálunk nem szokás.

ÁN: Nem ugy. Az asszony... lyányok megszöttek, akkor azok vannak több barát, de ők mindig az övéket. Az egésznek mindig, minden magának szötte. S akkor azt...

GYB: Mindegyik az övét szövi.

BFÁ: *És ha azt mondom, hogy a legénykék kivitték a csordát a mezőre, akkor az egy csorda?*

GYB: Igen.

ÁN: Igen.

BFÁ: *Tehát az egész falunak?*

ÁN: Az egésznek tehenne, az egésznek a...

GYB: A falu csordája.

BFÁ: *De ha azt mondom, hogy a legénykék kiterelték a juhokat? Jelentheti azt, hogy a Pista az ő juhait, a János az ő juhait?*

GYB: Hát hogy kivitték a legények a juhakat? Mingyenik azt jelenti, hogy kivitte az övét.

ÁN: Mert ha mondják, hogy legények kivitték az esztenát, mindig, akkor van egy két-három legény, melik viszi az egész falujét.

GYB: Nem, az esztenán az már össze vannak gyütve, kivitték a faluból, és akkor azok csak legeltetik. Etetik.

BFÁ: *És ha azt mondom, hogy négy Daciának van négy kereke, akkor az rendbe van?*

GYB: Pótkerék. Nincsen, de hát aztán négy Daciának...

ÁN: Tizenhat. Mindennek van egy-egy négy. Mert akkor mindig kell várjon sort az egész, hogy legyen nekije es teve még egyik menen eccer négy kerek, másiknak aztán veszik ki még (? utalják) meg, s még nem, négynek négy nem bir. De minden négynek van egy-egy négy.

BFÁ: *Amikor én voltam egyetemista, akkor három lánynak volt egy kalapja, amikor ki akartak öltözni, akkor felvették azt a kalapot.*

ÁN: Rendre. Épp ma egyik, hónap másik, mindig úgy, hogy...

BFÁ: *És ha a világon minden emberről akarok beszélni, jó azt mondani, hogy mindenki az égarda világon tisztelje a Jóistent?*

ÁN: Az egész világ tiszteli a Jóistent.

ÉKK: *És az mit jelent, hogy az egész világ, azt, hogy minden ember?*

ÁN: Igen, igen.

BFÁ: *Mondhatom úgy, hogy az egészen tiszteljük?*

ÁN: Ugy es lehet mondani, hogy az egész, akkor abba azt érti, hogy az egész külön-külön, s akkor az egész együtt es tiszteli a Jóistent.

ÉKK: *És azt hogy kell mondani, hogy az egész tisztelje, vagy az egész tiszteljék?*

ÁN: Egész tiszteli.

GYB: Nálunk van, hogy a mindenki tisztelje a Jóistent.

ÉKK: *És ha úgy mondjuk, hogy az egész tisztelje?*

GYB: Az egész emberiség, vagy az egész...?

ÉKK: *Tehát magában nem igaz, hogy az egész?*

GYB: Hát egész, akkor akárhogy mi az az egész? Az egész emberiség vagy az egész...

ÉKK: *De sok ilyet olvastunk, de akkor az „egéSZEN” ... Egészen tisztelje a Jóistent?*

GYB: Nem egészen...

ÁN: Nem, zegéssz.

ÉKK: *Nincs az egészen tiszteljék?*

ÁN: Az egész tisztelje a Jóistent.

BFÁ: *S ha mondjuk nem az egész világról beszélünk, de mondjuk Moldováról... Azt mondhatom, hogy Moldovában mindenki tud (? csorbát) főzni, és az mondhatom, hogy Moldvában az egészen tudnak, vagy mind tudnak?*

ÁN: Mindenki tud főzni. Mindenki tud főzni.

ÉKK: *De én felírtam ilyen példákat, hogy itt elmesélik a menyegzőt, és „akkor mentek fel a szekérre, s mentek el az egészen”.*

ÁN: Az egész ment el.

GYB: Az egész népség...

ÉKK: *De azt lehet mondani, hogy mentek el az egészen? Kákován mondanak ilyet?*

ÁN: Nem mondják, az egészen mennek. Az egész men. Elment az egész.

GYB: Az egész világ, az egész...

ÁN: Az egész világ, nem hogy az egészen elmentek.

GYB: Ott, a világ jelenti azt...

ÁN: Az melikek ott vótak...

GYB: Akik ott vannak, igen.

ÉKK: *Vagy olyat is felírtam, hogy „az egész házivendégek elmentek”. Ezt se mondják Kákován?*

GYB: Nem mondják egész ház, minálunk azt mondja mindenki elment.

ÁN: Mindenki.

BFÁ: *És ha azt mondom, hogy a politikusok szeretik a pénzt? Mondhatom úgy, hogy a politikusok az egészen szeretik a pénzt?*

ÁN: Az egész politikus szereti a pénzt.

GYB: Vagy minden politikus szereti...

ÁN: De inkább mondják zegész politikus szereti a pénzt.

ÉKK: *Hogyha azt mondjuk, hogy az egész politikusnak van autója, akkor az jelentheti azt, hogy mindegyiknek van?*

ÁN: Hogy mindeniknek van akkor.

ÉKK: *És ezt lehet így mondani?*

ÁN: Igen, zegész politikusnak van autója.

ÉKK: *Vagy ha azt mondjuk, hogy az egész politikusnak van két autója...*

GYB: Akkor egy-egy két. Egy-egy két autójuk.

ÁN: Vaj ha nem, vaj az egész együtt vót csak kettő.

GYB: Igen.

ÁN: Így es. De akkor azt...

GYB: Nem politikus.

ÉKK: *Ez igaz. De ez a mondás mind a kettőt jelentheti akkor?*

ÁN: Igen, ez mindig úgy.

BFÁ: *Görögországban készült ez a kép, várják a halászokat a macskák, és várják, hogy...*

ÁN: Kapjanak valamit. Kapjanak ki ők es egy-egy kicsi halat. Kapjanak valami halat. Ennivalót.

BFÁ: *Azt lehet mondani, hogy kapjanak vagy egy halat?*

ÁN: Úgy es lehet, vaj egy halat, vaj (? egy) kapjanak ennivalót, vagy kapjanak halakat...

BFÁ: *A faluból az egész macska itt van?*

GYB: Amelyik itt van.

BFÁ: *De az egész macska várja a halászokat?*

ÁN: Igen.

BFÁ: *És ott látható az a csónak. Lehet azt mondani, hogy a képen vaegy csónak?*

ÁN: Igen, látunk, van egy csónak...

BFÁ: *A „vaegy”-et nem használják?*

GYB: Nem, van egy.

ÁN: Van egy. Met ha mondjuk vaegy csónak, akkor azt nem lássuk, vaegy (? je) lesz valahonnét, mert tudja, hogy egy csónak.

GYB: S hogyha valamit már össze lehet hasonlítani, lehet legyen vaegy csónak...

ÁN: Igen, még az es úgy.

BFÁ: *Mondjuk, hogy állunk a tó mellett, és látjuk a hullámokat. Akkor mondhatjuk, hogy erre járt vaegy csónak?*

ÁN: Valami volt ott.

GYB: Igen, itt eléjárhatott egy csónak. Vaegy csónak. Vaj valami ami ezeket a hullámokat...

BFÁ: *És azt biztos nem mondhatjuk, hogy van vaegy macska ezen a képen?*

GYB: Az nem.

BFÁ: *És mondhatom, hogy itt van vagy hat-hét macska?*

GYB: Aszongya, lehet legyen hat-hét macska.

ÉKK: *Tehát az nem jó, hogy itt van vagy hat-hét macska?*

GYB: Nem. Kérdezik, ha megolvassuk, akkor tudjuk, hogy hat van, de ha nem, messziről nézik, akkor...

ÁN: Hiszen volt vaegy hat-hét macska. Mindig ugy van. Mert nem olvastam meg, messzinnét nem tudtam megolvasni, de lehet volt egy hat-hét macska, mindig ugy mondják.

3. gyűjtő: *Az előbb azt mondta, hogy „lehet legyen hat-hét macska”. Ezt úgy értette, hogy mind a kettő...?*

GYB: Nem ugy, vagyis az nem vagyok biztos, hogy van. Nem mondom, hogy biztos vagyok. Lehet lennyen ez egy hat-hét, de több is mint nyóc, vagy...

ÁN: Mikor mondod lehet legyen, akkor...

GYB: Adok egy számot így...

ÁN: Ha lehet vót akkor az...

GYB: Adok egy számot... de lehet több is, amennyit mondok.

ÉKK: *Tehát az is jó, hogy lehet vót?*

ÁN: Lehet vót, az ezelőtt. Nem akkor. S lehet legyen most, mikor...

BFÁ: *Ezek ilyen sirálymadarak, és ezek ilyen fák akarnak lenni. És akkor mondhatjuk, hogy az egész madár egy fán van?*

ÁN: Egy fán vot az egész madar.

GYB: Egy fán volt igen. De ha ugy értik, azon melyik madár vót ott?

ÁN: Igen, csak azok melikek... Itt fákon vannak a...

BFÁ: *És lehet azt mondani, az egész fán van egy madár?*

GYB: Egy-egy madár.

ÁN: Az egész fán van egy-egy madar.

BFÁ: *Ja, és ezt hogy mondjuk, nem az egész fán? Vagy nem minden fán?*

GYB: Itt lehet mondani, minden fán es van egy-egy madar... Meg hogy az egész fán...

ÁN: Van egy-egy madar.

BFÁ: *És itt meg az egyik fán nincs madár.*

ÁN: Szélén. S az várja madarat, hogy oda ő felüljön hezzá s...

BFÁ: *És akkor hogy mondjuk, hogy nem mindegyik fán...?*

ÁN: Nem vót az egész fán egy-egy madar. Nem vot zegésszen madar.

ÉKK: *Azt nem lehet mondani, hogy nem az egész fán volt?*

ÁN: Nálunk ugy hogy... Nekem így jobban, így. Halltam az egész...

GYB: Kifonákolja...

ÁN: Nekünk ki... Mik aszongyuk hogy kifordító, kifonákolja.

BFÁ: *Jaj ez ugyanez lámpásokkal.*

GYB: Csak egy fán vótak lámpások.

ÁN: Az egész lámpás effán vot, vaegy... Vagy csak egy fán vótak lámpások... Mindig.

BFÁ: *És akkor itt is, nem az egész fán volt egy-egy lámpás?*

ÁN: Nem, csak azt (? mondja hogy), csak egy FÁN vótak a lámpások.

3. gyűjtő: *De így, hogy csak egy FÁN? Nem úgy, hogy csak EGY fán?*

ÁN: Egy FÁN. Azt... hogy es van...? csak... Igen, csak azon vótt, csak egy FÁN.

GYB: Nem határozod meg, melyik...

3. gyűjtő: *De nem úgy, hogy csak EGY fán?*

GYB: Nem...

ÁN: Csak egy FÁN. Érted, ő mondta EGY fán, accentu. EGY. Csak egy FÁN vót.

ÉKK: *De azt lehetne mondani, hogy EGY fa? Csak azt lehet mondani, hogy egy FA?*

ÁN: Egy FÁN... vót...

GYB: Egy FÁN VAN.

ÉKK: *De azt lehet mondani, hogy EGY fa van az udvaromba, vagy azt se lehet?*

ÁN: Egy FA van a...

GYB: Egy FA van az udvaromba, hát hogyne.

ÁN: Nem, accentu, hogy mondjuk. EGY fa van. EGY fa van, az specificare. EGY fa van.

GYB: Igen.

ÁN: S így mondod, hogy egy FA, egy FA, nálunk tehát úgy mondják. Egy FA.

GYB: Értem. De a lámpa...

3. gyűjtő: *De azt nem is mondják, hogyha csak egy fa van az udvarunkba, hanem akkor ott is azt mondják, hogy egy FA?*

ÁN: EGY fa van. Egy FA van, igen.

GYB: Egy FA van, igen.

ÁN: Accentu. Tehát hogy így egyre.

BFÁ: *Itt van ugye három rosszféle, és van három hordó. Hogy mondanák, hogy az egyik ilyen rosszféle az nekidől mind a három hordónak?*

GYB: Egy neki vót dőlve a hordóknak.

BFÁ: *A hordóknak?*

ÁN: Igen.

BFÁ: *És itt?*

GYB: Mindenki neki vót dőlve...

ÁN: Egy-egy hordónak.

GYB: Egy-egy ho...

BFÁ: *S megint a rosszfélék.*

ÁN: Mind a három nekidőt (? jobbra így)

GYB: Mind a három (? egyes) nekidőtek.

ÁN: Hiszen avvót teli s azt még (? ereszték), másikat ki vótak ürítve. Az nem érdekelte őket többet. Kiürítették ott még abba vót valamicske biztos.

BFÁ: *Ha azt mondom, hogy mind a három neki vót dőlve egy hordónak, az nem azt mondom, hogy mindegyik másnak?*

ÁN: Nem. Mind a hárman neki vótak dőlve egynek. S mind a három neki vót EGY-egynek.

BFÁ: *Ezt hogy mondanák, hogy hárman tartanak EGY üveget a kezükben? Vagy egyet tartanak hárman?*

ÁN: Mind a három tartott egyet.

GYB: Mind a hárman tartottak...

ÁN: Tartottak egy öveget...

GYB: Kezükbe.

ÁN: Kezükbe. Itt mind a négyen...

GYB: Mindeniknek vót a kezibe egy-egy öveg.

ÁN: Egy-egy öveg. Ez mer esze vót, tutta hogy így az egészet...

BFÁ: *Hogy egy tart...*

ÁN: Egy tartotta mind a három öveget.

BFÁ: *És mondhatjuk, hogy mind a három egynek a kezébe vót?*

ÁN: Azt es de a meg... Mind a három öveg egynél vót.

BFÁ: *Na ez?*

GYB: Egy tartott egy öveget a keziben...

ÁN: Egy... Kettő tartott egy-egy öveget, s másik kettő nezte az üresseket. Annak még vót egy kicsi a zévegibe, s tartotta, hogy nehogy másik kiigya. Biztossított.

BFÁ: *És megint mondhatom, hogy nem az egészen tartanak egy üveget?*

ÁN: Nem vót az egész...

GYB: Nem az egésznek vót a kezibe éveg.

BFÁ: *Még egyet... Itt minden széken ül egy lány. Az egész széken ül egy-egy lány?*

GYB: Nem lehet, minden széken van egy.

ÁN: Minden széken van egy lyány.

BFÁ: *Az egész leány széken ül, azt lehet mondani?*

GYB: Azt lehet mondani.

ÁN: Azt igen.

BFÁ: *Tehát az, hogy az egészet lehet mondani, attól is függ, hogy kiről beszélek?*

GYB: Abba az egész ami ott van, az... széken ült.

ÉKK: *De azt lehetett mondani, hogy az egész fán ül madár?*

GYB: Hát igen.

ÉKK: *És ez meg mégse jó, hogy az egész széken ül leány?*

ÁN: Minden széken vót egy-egy lyány.

3. gyűjtő: *Úgy, hogy az egész széken ül valaki?*

ÁN: Az egész széken... ül egy-egy lyány... Minden széken ül egy-egy lyány.

GYB: Az egész matematikailag benne van, ami van ott mindegyik.

3. gyűjtő: *Azt, hogy minden szék foglalt a terembe, azt hogy mondja?*

GYB: Minden széken ülnek.

3. gyűjtő: *Azt, hogy az egész széken ülnek, azt nem lehet mondani?*

GYB: Nem.

ÁN: Az egész széken, akkor össze lett teve így.

GYB: Nem, itt ami ott van, az az egész, egy egész, ami ott VAN.

4. gyűjtő: *És az, hogy az egész lány ül egy széken, az jó lenne ide, igaz?*

ÁN: Ha egy széken ülnének mind a négyen, akkor a z egész lány ül egy széken.

4. gyűjtő: *És ha azt mondom, hogy az egész lány EGY széken ül?*

ÁN: Akkor mend a négy lány ül egy SZÉKEN.

4. gyűjtő: *Mindegyik ugyanazon az egy széken?*

ÁN: EGY SZÉKEN ül.

4. gyűjtő: *EGY széken?*

ÁN: EGY szék. Itt van az egész széken ül egy LYÁNY.

5. gyűjtő: *És ugyanazt jelenti az, hogy az egész széken ül egy LÁNY, meg hogy az egész széken EGY lány ül?*

ÁN: EGY. Lány.

5. gyűjtő: *De ez ugyanazt jelenti?*

ÁN: Az egész széken ül egy LYÁNY, vagy az egész... EGY LYÁNY ül az egész széken, vagy az egész széken ül egy LYÁNY. De mindig az.

6. gyűjtő: *És az, hogy az egész széken ül EGY-EGY lány?*

ÁN: Az nem, akkor az egész külön-külön mindegyik úgy...

BFÁ: *Itt az alsó képen minden fiúnál van egy labda... És mondhatom, hogy nem az egész labdával játszanak?*

ÁN: Ki s ki játszódik az ő labdájával.

BFÁ: *De van egy, amelyikkel nem játszik senki. Nem az egész labdával játszanak?*

GYB: Az egész (? polkával) nem játszottak.

ÁN: Nem játszottak az egészvel, de csak az egész egy-egyvel. És akkor így felülről, így plusz vót. Felmaradt.

BFÁ: *A másik meg, az egész széken két leány van?*

ÁN: Az eg... Minden széken ült egy-egy KÉT lány.

ÉKK: *És úgy jó, hogy az egész széken két-két leány van?*

ÁN: N... nem használják nálunk. Minden széken volt egy KÉT lyány. Minden széke vón KÉT lyány.

ÉKK: *Azt nem is lehet mondani, hogy két-két leány?*

GYB: Hát a székek... Minden széken ül két-két leány.

ÁN: Minden széken van egy-egy KÉT lyány. Ugy van. Van egy-egy KÉT lyány. Mert ha mondod két-két lyány, (? akarja) négy.

GYB: Három széken ül két lyány.

ÁN: De nem lesznek egyiken más az akkor ugy, és nem barátkoznak.

BFÁ: *Na most mondjuk, hogy van egy leány és egy legény, akik találkoznak, és a leány megígéri a legénynek, hogy este ott lesz a ház előtt. A legény elmegy este a leány háza elé, és üres, puszta minden. Hogy mondjuk, hogy a legény a ház előtt nem látott senkit, vagy nem látott valakit...*

GYB: SENKIT nem látott.

ÁN: Nem (? láta) senkit, merthogy nem látta a lyányt a ház előtt. Nem látott senkit.

BFÁ: *Vagy nem látott meg egy leányt se?*

ÁN: Nem látott senkit, vagy nem látta lyánt.

3. gyűjtő: *Vagy nem látott egy embert is?*

ÁN: Egy lyányró vót. Lyány lehet (? beteg volt).

ÉKK: *Nem látott egy leányt es?*

GYB: Igen, igen.

ÁN: De őt érdekelte EGY lyán.

ÉKK: *És azt nem lehetne mondani, hogy senkit es? Vagy senkit sem?*

GYB: Azt es lehet...

ÁN: Azt es lehet mondani, hogy elmentem ennek kapuján, s nem láttam senkit... a zudvarán, vagy nem láttam kapuba senkit. De akkor azt nem érdekelte egy lyány, csak nem látott senkit.

ÉKK: *És Kákován azt úgy mondják, senkit SEM?*

ÁN: Senkit nem láttam, nálunk úgy mondják Kákován, senkit nem láttam. Nem láttam, senkit nem láttam...

GYB: Ha mondjuk a senkit SEM, akkor semmi állat, sem embert...

ÉKK: *Ez a senkit sem egyébként ez csak a 20. században alakult ki.*

BFÁ: *Akkor van egy leány, aki beteges, ideges. Reggel mondja az anyjának, hogy látott valakit az éjjel, de az nem hiszi el. Akkor az édesanyja asziszzi, hogy nem látott senkit, vagy nem látott valakit, vagy nem látott vaegy embert...*

ÁN: Nem látott senkit.

BFÁ: *Tehát nem mondják valakit?*

ÁN: Valakit úgy, ha mondaná, hogy... Lyány azt mondja, láttam valakit, és akkor a zannya aszongya nem látott vala... Senkit aszongya. Csak úgy, tehát...

BFÁ: *És akkor a lány anyja nagyon félti a lányát. Ideges, hogy kihez fog férjhez menni. Akkor mit mond neki, hogy nehogy férjhez menj valami tekergőhöz? Vagy nehogy férjhez menj vaegy tekergőhöz?*

ÁN: Ne menj el a... Nálunk úgy mondják, ne menj el ezután, mer nem neked való, vagy... Ilyen rossz beszédekert hallottam rivólla, ne menj el utána.

BFÁ: *Amikor már van valakije a lánynak.*

ÁN: Igen, aszongya, ne menj el utána, aszongya, mert né ezt halltam, ilyen rossz beszédekert aszongya, hogy ne teláld meg rosszul, aztá későbben ne bánd meg.

BFÁ: *De ha még kicsi a lány, és nincs senkije, de az anyukája már félti.*

GYB: Nem, azt mondja, vigyázz magadra, kihez mész el, ki után mész el. Vagy kit választasz, vagy...

ÉKK: *Ha Olaszországban dolgozik, akkor hogy mondja, de aztán nehogy hozzámenj vagy egy olaszhoz, vagy valakihez...?*

GYB: Nem, aszongya, vigyázz magadra, hogy kivel barátkozol.

BFÁ: *Ha tartják a böjtöt, akkor mondják azt, hogy böjtbe ne egyél valamit is?*

GYB: Hát a nagyböjtbe nem ehetnek.

ÁN: Aszongya nagybőjtbe nem lehet megedd a feleset, vagy nem lehet menj táncolni, nem lehet menj harvára, nem lehet, nem lehet. Nem lehet megenni, nem lehet. Mindig úgy. Nagybőjtbe.

GYB: Vétek.

ÉKK: *Tehát azt nem lehet mondani, hogy bőjtbe nem lehet megenni vagy egy tojást?*

ÁN: Aszongya, nagybőjtbe nem lehet megenni... Én hogy hatan volt, édesapám mondta, hogy nagymamája hogy mondta, aszongya nem lehet megenni e tojást nagybőjtbe s mikor megtalálta, nagyon megkévánta, akkor el kellett menjen s (? már hogy) aszongya, megettem a fejért. Tojást, úgy mondta fejért, megettem. Mikor elment gyónni. Nem mondta, hát valahogy úgy... Aszonta megettem a fejért, s akkor az nagy bűn volt, mikor má elment gyónni, pop bácsinak megmondta.

ÉKK: *Tyúkmony, ugye úgy mondják?*

ÁN: Nálunk Kákován úgy mondják tyúkmony, s náluk...

GYB: Tojás.

ÁN: Tojás.

3. gyűjtő: *És akkor otthon hogy mondják? Ki győz?*

ÁN: Nem mert nem használunk, mert nem lehet egyék. Nem, tojás, úgy mondjuk, de mikor odamenek Kákovára, akkor mindig úgy vigyázok, hogy úgy mondjam mint ott, hogy ne majd kacagjanak (? te ján). Mert mindig, há mind, elfelejtetted, honnét mentél el? Mindig azt vetik. Mikor itt vagyok náluk, akkor ott kell vigyázzak, hogy nehogy meg... Dehogy mos ritkán menek Kákovába, akkor most mindig ott jobban (? faltottam) ott, mint náluk.

ÉKK: *De akkor a tojás az a székelyes, ugye?*

GYB: Ige.

ÁN: Igen, tojás, nálunk úgy mondják tyúkmony. És náluk... Vannak olyan külön szavak, melikek... Nálunk plitósz, konyhának ott hol felteszik főzni...

ÉKK: *Micsoda?*

ÁN: Plító. Plitósz. Konyhának, mindig, meliken főztek. Édesapámnál otthon, Nagypatakon úgy mondták régen érc. Érc. S annak szénásnak nálunk Kákován aszongyák állás, náluk aszongyák szénás, édesapámnál aszonták csür.

ÉKK: *Nálunk is úgy mondják, csür.*

ÁN: Igen?

BFÁ: *Tudják, nekem nagyon szigorú apám volt, s mindig megmondta, mit csinálj fiam s mit ne csinálj fiam. Hát ha csángó apám lett volna, akkor hogy mondta volna, hogy ne csinálj vaegy bolondságot, vagy ne csinálj valami bolondságot...*

ÁN: Nehogy csánj valami bolondságot. Mert akkor az...

GYB: Hogy ne hozz szégyent reá.

ÁN: Nehogy szemérembe hagyj.

BFÁ: *Viszont mondhatta volna, ha elmégy vajegy nagyvárosba, menj el a színházba?*

ÁN: Ha bémensz egy nagyvárosba, akkor jó lenne menj el egy...

BFÁ: *És lehet mondani úgy, hogy vaegy nagyvárosba?*

ÁN: Ha elmensz, ha elérsz vajegy nagyvárosba, akkor jó lenne ezt lássad, meg ide menj, oda menj... Mindig ugy.

BFÁ: *És utána mondhatta volna, hogy á, de csak Budapestre menj!*

ÁN: Ha akarsz menni egy nagyvárosba, jó lenne elmenj ide, Budapestre, vagy mondjuk hogy itt van, itt vagyunk most, azért.

BFÁ: *És akkor mondjuk a Mari barátnőmet nem találom. És azt mondja a másik barátnőm, hogy elment vaegy legénnyel.*

GYB: Elmehetett egy legénnyel.

ÁN: Elmehetett valakivel. Vagy nem mondjuk legén, valakivel elmehetett.

BFÁ: *És ha utána azt mondja a barátnőm, hogy a Pistával ment el?*

ÁN: Akkor elment... Ez el van menve a Pistával.

BFÁ: *Tehát ha tudja, hogy kivel, akkor nem mondja azt, hogy valami...*

GYB: Igen, igen, nem.

BFÁ: *És aszongya, az egyetemen volt két professzorom. Az egyik csak akkor volt mérges, ha csak egyvalaki volt az órán. És volt egy másik, aki mindenkivel idegeskedett. Na és ha ezen a nyugodt professzoron látom hogy ideges, akkor mondhatom, hogy járt nála vajegy diák?*

ÁN: Találkozott valakivel, akit nem állhatott, s akkor fel... Mert igen igen, találkozott valakivel, kit nem szeretett, s akkor fel van (? idegelve).

GYB: Nem állhatta.

BFÁ: *De hogyha tudom, hogy van egy diák, a Pista, és mindenki tudja a professzorról, hogy egyedül a Pistát nem állhatja az egész egyetemen...*

ÁN: Akkor találkozott Pistával, s azért nagyon ideges. Most akkor többen is kifőzi.

BFÁ: *Tehát akkor nem úgy mondom, hogy járt nála valaki... És volt a másik professzor, aki mindig ideges volt, és akkor látom rajta, hogy ideges, akkor mondhatom, hogy biztos járt nála valaki, volt nála vaegy diák?*

GYB: Biztos valaki felidegesítette.

ÁN: Mindig látta az egészet, hogy akkor kit azokból akkor...

GYB: Nem, ha (? ideges) volt most is, akkor valaki felidegesítette.

ÁN: Nem, mert akkor mindig idegess az.

ÉKK: *Tehát ha azt akarjuk kérdezni, hogy várok valakit, akkor lehet-e ezt úgy mondani, hogy egy bizonyos emberre gondolok?*

GYB: Nem, ha nem akarom megmondani annak, hogy kit várok, azt mondom várok VALAKIT.

ÉKK: *És azt akartuk kérdezni, hogy ilyenkor lehet-e azt mondani, hogy várok vajegy embert?*

ÁN: Nem.

GYB: Nem. Várok valakit.

ÁN: Várok valakit, de nem...

ÉKK: *És ha elakadt az autóm, és azt akarom, hogy jöjjön már valaki, segítsen megtolni, akkor sem mondhatom, hogy várok vajegy embert?*

GYB: Az es lehet, vagy valakit...

ÁN: Valakit.

BFÁ: *És mondjuk azt látjuk, hogy minden legény elment a faluból, és ha azt mondom, hogy minden legény azért ment át a szomszéd faluba, mert vót ott egy okos és szép leány. Akkor mindegyik másért, vagy ugyanazért ment mindegyik?*

ÁN: Az egész legény... Ha vót ott egy okos lyány abba a másik faluba, s az egész legény elment, akkor a zegész mindig ahoz ment.

BFÁ: *Igen, az egyhez.*

ÁN: Ahoz. Hát ha mondod ugy, hogy az mindig... Hogy az egész legény elment, mert volt egy-egy okos lyánya, akkor az más.

BFÁ: *Hogy az egész legény azért ment a szomszéd faluba, mert volt ott vaegy okos leány...*

ÁN: Vaegy okos lyánya. Vaegy okos lyánya, (? pedig) az egésznek volt egy-egy.

GYB: Vaegy okos lyánya.

ÁN: De hogy egy okos lyánhoz, akkor az egész egyhez ment. Vajha mondja, a zegész legény elment, mert volt egy, az egésznek volt egy okos lyánya, akkor az egy-egy okos mind az egész. Az egésznek vót egy-egy.

ÉKK: *Én olyat is olvastam, hogy vajegyszer. Mondják azt?*

GYB: Igen, vaegyszer.

ÁN: Vaeccer vót valaki.

ÉKK: *És azt azt jelenti, hogy vajegyszer, hogy lehet, hogy többször? Egyszer, vagy többször?*

ÁN: Vajegyszer.

GYB: Vaegyszer, igen.

ÁN: Vajeccer.

GYB: Mert van valamikor is.

ÉKK: *De azt azt jelenti, hogy csak egyszer?*

GYB: Vaegyszer lehetett, az úgy használják.

ÉKK: *Aha, tehát hogy egyszer régen valamikor...*

3. gyűjtő: *Vaegyszer jártam Pesten, az mit jelent?*

GYB: Hát... Azt nem bírja mondani az ember, ha valaki... Vaj egyszer jártam, (? ezt én) most más világ van...

ÁN: De nem, hogy vajeccer jártam Pesten, azt nem mondhassuk.

GYB: De nem, nem, nem.

BFÁ: *De lehet mondani, hogy ha vajegyszer Pestre jössz, akkor hozzáál nekem...*

ÁN: Vajeccer, igen, azt igen, vajeccer eljössz Pestre, akkor...

ÉKK: *És azt, hogy vajegyszer régen történt...?*

GYB: Történhetett. Vajeccer régen történhetett.

BFÁ: *Ha tanítja az ember a gyereket, hogy „ne hazudj vajegyszer is”?*

ÁN: Soha ne hazudj, hogy ne hazudj soha. Mert mindig, otthon is az egész, ne hazudj soha, ne beszélj csuful soha, ne csánj rossz dolgot soha, ne csánj rossz dolgot senkinek...

BFÁ: *Soha?*

ÁN: Soha. Soha senkinek ne csájj rosszat.

3. gyűjtő: *De azt lehet mondani, hogy „vaegyszer meghallom, hogy hazudtál...”?*

GYB: Igen, azt lehet.

ÁN: Igen, azt igen. Azt lehet mondani. Vajeccer meghallottam, hogy...

GYB: Vajeccer meghallottam, hogy nem köszöntél...

ÁN: Attól mindig félttem...

ÉKK: *Ezt hallottam valamelyik felvételen, hogy „mindenhová méysz, csak ezt hallod”. Azt lehet mondani, hogy „vajhová méysz, csak ezt hallod”?*

ÁN: Akárhova ménsz, csak ezt hallod. Akárhova ménsz, csak ezt hallod.

ÉKK: *Tehát olyan nincs, hogy vajhova?*

GYB: Nem, nem.

ÁN: Nem.

ÉKK: *És ha bárhova? Olyan van?*

GYB: Az is lehet, bárhova mensz, örökké hallod ezt...

ÁN: Bárhova mensz, örökké hallok valamit rosszat utánad mindig.

ÉKK: *Tehát egyformán jó a bárhova meg az akárhova?*

ÁN: Bárhova mesz... Vajhova mesz, mindig... Akárhova mesz, mindig rosszat hallok utánad, mindig. Ezek mindig mennek ugy.

BFÁ: *Azt nem kérdezem meg hogy készüül a bárány, ha nem készítenek...*

ÁN: Nem készítek. Én mikor kisgyerek voltam es, mikor édesanyám készített, akkor én míg ők ettek, én kinn üttem, s ettem egy piros tojássosat.

3. gyűjtő: *És mit készítenek helyette?*

GYB: Hát van hús...

ÁN: Van hús, van, csirkehus van, pulykahus...

GYB: Hogy mit lehe készíteni egy báránybol?

3. gyűjtő: *Nem, hanem hogy nem szeretik a bárányt...*

ÁN: Hát nem, hát azt mondtam, hogy akkor csirkét, bornyuhust, disznóhust, pulykahust... Igen így...

ÉKK: *De hogy tudnak bornyuhúst venni, van egy hentes a faluban? Vagy meghallják, hogy valahol vágnak?*

GYB: Igen a, hogy valahol vágnak...

ÁN: Most kiírják a kapura, hogy ilyen s ilyen nap vágunk bornyut.

GYB: Íratkozzanak fel. Ha nem, Bákóba van a hentes.

ÁN: Met mikor Ceausescu idejébe volt, akkor ezt nem lehetett.

GYB: Akkor nem lehetett vágni.

ÁN: Akkor még disznót es, csak egyet ha elvágta, mert ha vót kettő, akkor a másikat bé kellett adjad nekije adóba. Kóta, adóba.

GYB: Contract. Kellett csináljál ilyet, hogy...

ÁN: S más nem még vesz ilyenkor barna hust a züzletből, mert tesznek lovat, s akkor aztán mindig azt mondják, hogy... Lóhust, s akkor aszongyák, hogy barna, s akkor aztá azt... Aztat furcsa megfőzni es, mert aznak... Habzik. S feketébe a színe. Tehát ott nagyon nagyon ki tudják...

GYB: De lehet, hogy ettünk.

ÁN: Többet nem eszem. Többet nem főzök...

GYB: De ha nem tudod, akkor...

BFÁ: *És húsvétkor még járnak a legények öntözni?*

GYB: Nem, nálunk nem járnak. Nálunk nem volt szokás.

ÁN: Nem vót nálunk.

ÉKK: *Nem is volt sohasem?*

ÁN: Nem, nálunk nem vót szokás.

BFÁ: *Akkor mit csináltak húsvétkor?*

ÁN: Elmentek... Harva vót. De az első nap nem vót semmi. Nálunk a kettődik s harmadik napján vó... Harva vót.

ÉKK: *Az micsoda?*

GYB: Tánc.

ÁN: Táncótak s vót egy ulyan...

GYB: Hely.

ÁN: Hely, hol vótak ilyen zenészek, s...

GYB: Nem, jöttek, fogadtak.

ÁN: Megfogadták, s mikor mentek táncolni, ugye az egész, az egész legény fizetett. S azt a pénzet összegyűtték, s abból kifizették amazt. S emezek táncoltak, míg béharangozták a vecsernyét, mert akkor csak vecsernyét mondtak este, régen, s aztá mikor kitót a vecsernye, akkor nem vót erőst úgy akkor papbácsi nem vót ulyan, hogy nem enged...

GYB: Nem engedhette...

ÁN: Nem engedte meg, hogy a vecsernye után mert kiesik a leján, s hogy sötétbe menjen az uton, az (? nem...). Még olyan legény megakassza, s akkor elébb a (? ...).

GYB: Sok esztendővel ezelőtt csak a fiúk a fiúkkal táncolhattak.

ÁN: Fiú fiúval, s lány a lejánnyal.

GYB: Század elején...

ÁN: Hát mik időnk...

GYB: Század elején...

ÁN: Igen, igen.

ÉKK: *De hát a körtáncba nem volt, hogy egy fiú, egy lány?*

GYB: Az körtánc volt.

ÁN: Az körtánc vót, de akkor es ugy, hogy egyik felibe táncoltak ugy a, melik leány esett a legény mellett, hálát ad, aki mellette...

GYB: Nem, ha látták, hogy mindig melleje esik, akkor... De ha pap bácsi aszongya, mert ugy vót a szokás, hogy a templom kerítésibe legyen, vagy a templomhoz közel a papi lakhoz, a pap bácsi ült a verandán ott, és figyelte.

BFÁ: *És ő nem táncolt?*

GYB: Nem hát.

BFÁ: *És ha nem jártak a legények locsolni, akkor a piros tojást kinek adták?*

ÁN: Gyerekek. Gyerekek reggel vasárnap (? régbe) mennek kórindálni, ugy mondják, s akkor azt mondják, Jézus feltámadott...

GYB: Dícsértessék Jézusnak szent nevében, és...

ÁN: Igen, s akkor adtak egy peracet s egy piros tojást, egy minden gyereknek egy-egy perec, mert ugy mondták, tésztából csánva egy, így. S azt megsütötték, s akkor, s adtak egy, minden gyerek egy-egy ulyat s egy pirostojást.

GYB: S utána még mikor jöttek kórindálni a rokonok, mondjuk, a tesvérek, a tesvérek...

ÁN: Az délután vót.

GYB: Ez pénteken, hétfőn is lehetett, és kedden is.

ÁN: Nagymise után.

GYB: Lehetett menni úgy.

ÁN: Akkor süttek egy olyan, mind csak tésztából, egy nagyobb kalácsot, s akkor az egésznek adtak egy-egy kalácsot, egy-egy tojást, mikor mentek el. De mikor oda...

ÉKK: *Egész...? Egy-egy darab kalácsot, nem?*

ÁN: Éppen. Nem, mert így csánták, egy kicsit...

GYB: Kalács az nem a kalács...

ÁN: Nem, kalács az nem...

GYB: Kozonár.

ÁN: Az kozonár, édes kalács. Ami olyan, mind egy...

GYB: Kalácsnak mondják a peracet, melyiknek van (? izeje), font így, (? peracet) és van karimája is így.

ÉKK: *Az a kalács?*

ÁN: Igen. De mikor odajértek, akkor...

ÉKK: *És a kozonák az a...*

ÁN: Az a... Igen, az a...

GYB: Nem, a kozorák az a...

ÁN: Kala...

GYB: Kalács.

ÁN: Kalács az.

BFÁ: *Ilyen fonott?*

ÁN: Igen, ki hogy szereti, hogy izé...

GYB: Még csináltak ILYET, kókennyát.

ÁN: Kókennyát, igen. Még akkor azt is süttek. Husiéra. Kókennya vót olyan tészta, s tettek beléje turót. Esszecsánva tojással, cukorral, úgy, s azt azt feltürték szélibe tésztát, s azt a közepit (? tett itt) turóst tettek ve, tojást esszeverve, úgy hogy megfogta szépen, s megkenték kereken azt a tésztát, és azt az összefogta azt a turót, úgy, s azt bétették s megsütték, s amikor odajértek a vendégek, ezek, tesvérek, akkor szeltek le olyan kozonákat, kókennyát, kifelé vették a bort, faltak a csusszanóból jobban, s akkor...

GYB: Még benn (? kivette a gelértet).

ÁN: Nem, nálunk nem vették Kákován, nálunk a gelért megették akkor télbe, hogy ne érjen ki melegre, mert akkor ROMLOTT EL.

3. gyűjtő: (? ...)

GYB: (? Benő), nincs egy mese, a kicsi... Gedőnek is mondják, s (? Benő) is.

BFÁ: *Be kellett engedni a vendégeket, vagy?*

GYB: Bejöttek.

ÁN: Béjöttek azok. Leültek, beszélgettek...

GYB: Hát a rokonok azok, tesvérek.

ÁN: Tesvérek, gyermekek...

GYB: S akkor még ha egy muzsikást ha elkaptak az útról, akkor (? majd) jól megnyaggatták...

ÁN: Náluk, náluk inkább vót, nálunk itt nem vót olyan...

GYB: Cigányok jöttek, s akkor nem csokorba, hanem egy, egy, ketten mondjuk egy dobos, egy hegedűs, s akkor járták a falut. S ki behívta, aztán utána lett, énekeljenek, s azokon a napokon járkáltak, aztán hozták hogy a cigányok szegények vótak, ők hoztak egy-egy ilyen nagy táskát...

ÁN: Tarisnyát, úgy mondták, tarisnya.

GYB: (? Árpacsból) vót fonva, és azt megkötötték darabhoz, utána tojások, minden... A cigány második nap is megrészegedett, leesett, a kutyák kihordták.

BFÁ: *És amikor a legénykék jártak locsolni, és kapták a tojást, akkor mindenhova elmentek?*

GYB: Hát nem locsoltak nálunk.

ÁN: Nem locsolunk.

GYB: Nem vót locsolás.

BFÁ: *De amikor mentek a legénykék, akkor mindenhova...?*

GYB: Kis gyermekek voltak, kislányok, kisgyermekek.

ÁN: Kisgyerekek jönnek, tizenkét esztend... Nem locsoltak.

GYB: Jártak egy bottal, amelyiket úgy... Fele le vót, szépen levágva, akkor a fűzbot, fűzön már... kezd menni az izé benne, és akkor szépen le lehetett úgy hámozni, úgy hogy úgy lassan-lassan olyan lett...

ÁN: Igen, s azt azt megfestették pirosra azt a fejét, melik levettek ők a botnak, úgy hogy egy ződ fejér... ződ veres, ződ veres, mindig úgy jött.

GYB: Úgy szépen úgy kacskaringósan...

ÁN: Úgy s azt avval a botcskával ulyan kis gyerekek mentek, botok (? megbotoltak) a botba még eléestek, esszetörték a tojásokat, mert mindig ott a... zegész, mi... én mindig adtam tojást es, most nem adnak peracet, most adnak kekszeket, ulyan...

BFÁ: *És a gyerekek mentek az egész faluba mindenhol...?*

GYB: Hát (? Felszegen), kilométeres hosszágába ott...

ÁN: A szomszédba ott az egészbe elmentek...

BFÁ: *De nem az egész faluba, nem mindenkihez a faluban?*

GYB: Há mindegyik hol...

ÁN: De ott hol lakott abba az...

GYB: Egy öt-hatszáz méterre innét (? vannak úgy), és az ismerősöket, a szomszédokat...

ÁN: S ha valakire haragott a gyerek, akkor nem ment bé. Ha megszidta valaki, akkor nem ment bé.

GYB: Akkor a más... ha egy más gyerekek utána nem jöttek el, mert...

ÉKK: *De a korindálás azt jelenti, hogy énekeltek, ugye?*

ÁN: Nem.

GYB: Nem, az kolinde.

ÁN: A kolinde. De az karácsonyba van.

ÉKK: *És a korindálás az mit jelent?*

ÁN: Korindálás mennek s köszönnek, dicsértessék Jézusnak szent neve, s várják, hogy adják gazda, s köszö... Mikor mennek el Isten fizesse, maradjanak békével, s mennek el. Gyermekek mindig. Most van...

GYB: És karácsonyba is...

ÁN: Mert karácsonyba mikor énekelnek, akkor kezd a huszonnegyedikin este énekelnek. S akkor ott künn ülnek, künn énekelnek a gyermekek, mikor én kicsike vótam, akkor nem hittak bé a házba. Elénekeltek ott az ablak alatt, s aztá kinn (? ott a)... ha vót ott a... (? elejárt a) s ha vótál tizen es huszon es ha egy vót es, akkor kiszúrtak egy kalácsot így. Csak félrenez, s aztán gyüttük össze egy töm... én es, mert én meg én jártam a szomszéd lyánkával, barátok, aztá tettük bé, megraktuk az egyiknek a tarisznyáját, aztán meg a másikat, s aztá ezt mikor végzettünk éneklőt, akkor mentünk oda zegyik házho, s választottuk ki ez fejjér, ez fekete, ez fek... S aztá azt a feketét elosztottuk kettőbe, s azt a fejjért még kettőbe, s aztán ha maradt vajegy fel, s nem... akkor eltörtük kettőbe, hogy neked es, nekem es egy. Ez vót. De itt Klészébe, mikor idejöttem, akkor behíjják a gyerekeket, és né hogy végeznek ilyeneket, és akkor ad az egésznek egy-egy kalácsot. Nálunk Kákován görcsitebbek vótak.

GYB: Fukarak.

ÁN: Én azt mondtam, hogy mondják nálunk görcs. Görcsit. Csit, görcsit.

GYB: A román zgârcit.

3. gyűjtő: *És akkor a gyerekeknek most kekszét adnak, ugye?*

GYB: Kalács mellé igen... Mondják eudzséniának...

ÁN: Egy tojás mellé, (? jeudzsénia) nemtom hogy mondják...

3. gyűjtő: *És a zenészeknek mit adnak?*

GYB: Hát most nem járnak, a zenészek má úri emberek...

3. gyűjtő: *És mikor jártak, akkor?*

GYB: Akkor adtak egy öt lejt, ha muzsikálnak...

ÁN: Még egy, dobtak oda egy darab...

GYB: Adtak egy darab...

ÁN: Náluk jártak, nálunk nem.

GYB: Egy darab izét, s még ivott az öreg ott, legyen kedve énelekjen...

ÉKK: *Már nincsenek cigányzenészek?*

GYB: Hát vannak, csak mosmá úri emberek, há cigányok mosmá... Kocsiba mennek...

ÁN: Azok még úri emberek, (? mercenek)...

GYB: Nem jönnek ők, mosmár ilyen (? vizilik) hogy mondják ilyen (? kicsápó felnők)...

3. gyűjtő: *És az jó, hogy adtak vagy öt lejt, azt lehet mondani?*

GYB: Kaptak öt lejt, tíz lejt, aki...

3. gyűjtő: *De így, hogy adtak vagy öt lejt?*

GYB: Vagy öt lejt, vagy tíz lejt, ki hogy...

ÁN: Adtak öt lejt, adtak egy tizessel...

GYB: A ki hogy vót a pénze, az...

ÁN: Nem, de azt mondja, hogy vaj adtak, vaj...

GYB: Ha többet énekelt... Aszondom vajegy öt lejt, vaj...

3. gyűjtő: *Vajegy öt lejt, az jó?*

GYB: Igen.

BFÁ: *Ja, és azt lehet mondani, hogy ma a cigányzenészek mind csak (? villanyorgonán) játszanak? Hogy már nem játszanak a régi hegedűn?*

GYB: Nem, hát cimbalom, a hegedű nem is hallatszik már, az a izé, az a... a gyomrod is, kiengedik a...

BFÁ: *Csak azon játszanak, mindig ez a modern...?*

GYB: Há mindenki azon játszik, az a fő, aztán ez a harmonika meg...

BFÁ: *De mondhatom azt, hogy mind csak azon játszanak?*

GYB: Mind, igen.

BFÁ: *Vagy mind ezen a...*

GYB: Mind azon a izén. Instrument.

BFÁ: *De mondhatom, hogy ez a ház ez mind csak kőből készült?*

GYB: Nem, ha mondom, hogy mind csak kőből készült, akkor kell legyen még egy ház mellette. Hogy mondjam, hogy ez is, az is, mind csak kőből van, mind az a másik.

ÁN: Mind kőből.

ÉKK: *Mind van csak kőből?*

GYB: Nem. Ha van két ház, mind a kettő kőből van, s akkor ismétlem az elsőnek, ez kőből van építve, ez mind csak kőből.

BFÁ: *Ezekre a házakra mondhatnám, hogy ezek mind csak kőből vannak?*

GYB: Hát az nem (? titok).

ÉKK: *Hát vagy mind csak téglából.*

GYB: Mind csak téglából, igen.

BFÁ: *Ezek mind csak téglából vannak? Vagy mind csak piros a tetejük?*

GYB: Mind csak piross... igen. Mind csak veres, igen. Tetejük.

ÉKK: *Kész vagyunk? Jó, akkor nagyon szépen köszönjük...*

Itt ér véget a második felvétel.